

MAL- VERKOSTO TOIMINTASUUNNITELMA JA TALOUSARVIO 2023 - LUONNOS

MAL-
verkoston
ohjausryhmän
käsittely
16.12.2022

VERKOSTOKUMPPANIT

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä toimii verkoston isäntäorganisaationa vuonna 2023.

Verkostoalueet kokonaisuudessaan ovat: Helsingin seutu (yhteistyöorganisaatiot Helsingin seudun liikenne ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut), Hämeenlinnan kaupunki, Joensuun kaupunki, Jyväskylän seutu, Kajaanin kaupunki, Kotkan-Haminan seutu, Kuopion seutu, Lahden seutu, Lappeenrannan kaupunki, Oulun seutu, Porin seutu, Rovaniemen kaupunki, Salon seutu, Seinäjoen kaupunkiseutu, Tampereen kaupunkiseutu, Turun seutu, Vaasan seutu sekä Länsi-Uudenmaan kuntien koalitio (Raasepori, Lohja, Hanko, Siuntio ja Inkoo). Lisäksi jäsenalueita edustaa Suomen Kuntaliitto.

Valtiojäseniä ovat ympäristöministeriö, Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA, VM, TEM, Väylävirasto (LVM), Traficom (LVM) sekä ELY-keskukset. Tiedekumppaneina toiminnassa ovat Aalto-yliopisto, Tampereen yliopisto ja SYKE.

Seutu	Väestö 31.10.*
Helsinki	1551100
Tampere	408465
Turku	359852
Oulu	269388
Jyväskylä	189312
Lahti	179965
Kuopio	159779
Pori	129552
Seinäjoki	126852
Vaasa	113814
Länsi-Uusimaa	92619
Kotka-Hamina	80147
Joensuun kaupunki	77462
Lappeenrannan kaupunki	72629
Hämeenlinnan kaupunki	68080
Rovaniemi	64468
Salo	59461

* Väestön ennakkotieto 31.10.2022

Lähteet: Tilastokeskus, väestön ennakkotilasto
Tampereen kaupunkiseutu, 2022

Kuvio 1. MAL-verkoston jäsenalueet ja -kaupungit seuduittain vuonna 2022, asukasluku väestön ennakkotietona. Tiedot: Jussi Välimäki, TKS.

TOIMINTA PERUSTUU VERKOSTOSTRATEGIAAN JA YHTEISTYÖSOPIMUKSEEN

Verkoston koordinointi ja ohjaus

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä hallinnoi valtakunnallista MAL-verkostoa. Työllä tuetaan jäsenyhteisöjen strategista MAL-työn integraatiota, ilmiöpohjaista yhdyskuntarakenteen suunnittelua ja tietopohjaista maankäytön ja liikenteen yhteensovittamistyötä ja monipuolista asuntopolitiikkaa. Rovaniemen kaupunki liittyi mukaan verkostoon. Vuonna 2022 verkostossa yhteensä 18 jäsenkaupunkia tai -seutua, YM, TEM, VM, LVM, Traficom ja Väylä, ARA, Kuntaliitto sekä kumppaneina Aalto-yliopisto, Tampereen yliopisto ja Suomen ympäristökeskus SYKE.

Ohjausryhmän kokouksia pidetään kolme kevätkaudella ja kaksi syyskaudella. Ohjausryhmällä on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. MAL-verkoston 18 jäsenseuduista ohjausryhmässä on mukana yhdeksän. Verkoston koordinaation vetäjät ovat vuonna 2023 kehittämispäällikkö Kati-Jasmin Kosonen ja suunnittelupäällikkö Eero Purontaus.

MAL-verkoston jäsenten välinen sopimus vuosille 2019 - 2022 (-2023)

MAL-verkoston sitoutumista raamittaa jäsenten välinen *Aiesopimus vuosille 2019 - 2022*. Sen keskeisenä tavoitteena on tukea MAL-verkoston pitkäjänteistä työskentelyä ja edellä kuvattujen strategisten painotusten toimeenpanoa sekä parantaa toiminnan vaikuttavuutta.

MAL-verkoston koordinoima valtioneuvoston myöntämällä AKKE rahoituksen turvin toteuttavan *Elinvoimaiset kaupunkiseudut teemaverkoston* keskeiset toimintalinjat painottuvat pääosin samoille painotuksille kuin yleiset MAL-verkoston linjaukset. Teemaverkoston toimintakausi on kuitenkin 2021-2023, toiminta jakautuu 4 hankkeeseen ja yhteensä 7 työpakettiin, joiden kesto ulottuu loppuvuoteen 2023 saakka.

Teemaverkostokauden toimintakauden vuoksi pidetään tarkoituksenmukaisena jatkaa verkoston strategisten painopisteiden ja verkostosopimuksen voimassaoloa vielä vuoteen 2023, jonka aikana muotoillaan uudet ja päivitettyt strategiapainotukset. Sama koskee verkostosopimusta. Jäsenten rahoitusosuudet pysyvät edelleen aiempien vuosien tasolla.

Verkoston toimintalinjat

Verkoston strategiset painopisteet linkittyvät kestäväen yhdyskuntarakenteen strategiseen suunnitteluun ja toimenpiteiden valmistelun tukeen eri suunnittelutasoilla. Läpileikkaavina teemoina kulkevat kaikessa MAL-verkoston toiminnassa vähähiilisyys (ilmastonäkökulma), digitaalisuuden hyödyntäminen, strateginen malpe-suunnittelun seututaso, sopimuksellisuuden edistäminen ja kehittäminen sekä kansainvälisten hyvien käytäntöjen mallioppiminen. Kaupunkiseuduille Elinvoimaa ja kilpailukykyä MALPE-koordinaatiolla tarkoittaa suunnittelun kokonaisvaltaisuutta, jossa huomioidaan toimintalinjojen välinen synergia.

Verkoston sisällöt painottuvat kaudella 2019 - 2023 seuraaviin toimintalinjoihin

- *Elävät asemanseudut (asemanseutujen palvelut, liityntätoiminnot ja maankäyttökysymykset)*
- *Asuminen ja asuinympäristöt (kaupunkiympäristön laatu, sosiaalinen kestävyys, monimuotoinen asuminen)*
- *Liikenne- ja kestävä liikkuminen (liikenteen ja maankäytön yhteensovitus, saavutettavuus ja yhteydet, liikkumispalvelut, jakamistalous, pysäköintiratkaisut)*
- *Ihmislähtöinen ja älykäs yhdyskuntasuunnittelu (arjen sujuvuus, kuntalaisten osallistuminen, digitalisaation hyödyntäminen)*

Kuvio 2. Verkoston toimintalinjat ja niiden läpileikkaavat teemat.

Verkoston toimintamuodot v. 2022-2023

Hankkeet

Hankkeet toteutetaan yhteistyömallilla hanketoimijoiden kanssa. MAL-verkoston osuus hankkeista muodostuu ostopalveluiden ohella viestinnästä, markkinoinnista, tiedotuksesta sekä hanketyötä edistävistä yhteisistä työpajoista verkostojäsenten ja sidosryhmäkumppaneiden kanssa. Vuosittain toteutetaan 1-3 kehittämishanketta verkostotasolla. Vuosina 2022-2023 suuri osa hankkeista kanavoituu **Elinvoimaiset kaupunkiseudut** teemaverkoston kautta.

Pyöreän pöydän keskustelut ja asiantuntijapaneelit

MAL-verkoston koordinaatio valmistautuu järjestämään sidosryhmäkeskusteluja ja -paneelia niin jäsenten väliseen kuin jäsenten ja sidosryhmien välisiin MALPE teemoja ylittäviinkin aiheisiin. Tavoitteena on analysoida yhteensovittavia MALPE-kehittämisen kysymyksiä ja etsiä ratkaisuja sekä hyviä käytäntöjä edelleen jaettavaksi verkostossa.

Konsultoiva sparraus

MAL-verkoston koordinaatio varautuu järjestämään v. 2022-2023 konsultoivia sparraustilaisuuksia jäsenistön tarpeiden perusteella. Useimpina vuosina näitä tarpeita on noussut 1-2 jäsenseudulla vuosittain. Konsultoiva sparrauksella tarkoitetaan mm. 1-2 päivää kestävää asiantuntija-avun tai sparrauksen tarjoamista jäsenseutujen aloitteesta tulevaan malpe-kehittämiskysymykseen /-haasteeseen. Vuonna 2023 sparraukset kannattaa osoittaa hankkeiden yhteyteen, jolloin MAL-verkosto voi kustantaa jollekin seudulle seutukohtaisen lisätyön hankekokonaisuuden lisäksi.

Kokeilevat pilotoinnit

Hanketyö tai seutukohtainen sparraus voidaan toteuttaa myös kokeilevana pilotointina. Verkoston roolina on linkittää sopivat tahot mal-aiheisiin kokeiluihin ja tarjota pientä kustannustukea. Tämä koskee erityisesti elinkeinoelämän tai korkeakoulusektorin osallistamista kokeiluihin.

Seminaarit

Verkoston strategisista painopisteistä järjestetään seminaareja, jotka toteutetaan tarvittaessa yhteisenä tapahtumana yhteistyökumppaneiden kanssa. Vuosina 2022-2023 seminaarit kytkeytyvät Elinvoimaiset kaupunkiseudut teemaverkoston ja perustoiminnan hankkeisiin. Joulukuussa järjestetään Vuosiseminaari tulosseminaarimuotoisena.

Yhteiset työpajat

Asiantuntijatyöpajat ovat tarkemmin kohdennettuja valtiojäsenten sekä usean eri jäsenkaupungin tai -seudun ja yhteistyökumppanin yhteisiä tapaamisia. Yhteistyökumppanit ovat julkisten toimijoiden lisäksi elinkeinoelämää tai korkeakouluja. Työpajojen toimintamuoto on seminaareja keskustelelevampi ja ohjatumpi. Hanketyöpajoissa voidaan myös testata alustavia tutkimustuloksia.

Webinaarit hankejulkistuksiin

Hankkeiden käynnistykset ja tulosjulkaisut toteutetaan pääsääntöisesti verkkoseminaareina ja live-videolähetyksinä, jotta koko laajan verkoston jäsenistö pääsee niistä osallisiksi. Webinaareihin sisällytetään suora keskustelu- ja kommentointimahdollisuus. Samalla varmistetaan, että hanketulokset leviävät laajasti koko verkoston tietoisuuteen.

Excursiot

MAL-verkoston koordinaatio varautuu järjestämään jäsenistön kanssa yhteistyössä verkoston toimintalinjaan liittyviä opinto- ja tutustumismatkoja kiinnostaviin mal-suunnittelukohteeseen. Ohjausryhmän kokouksia pyritään pitämään jäsenistön kotikaupungeissa (ts Tampereen ja PKS:n ulkopuolella), soveltuviin määrin. Vuonna 2022 läsnäolokokouksia pidettiin Helsingissä, Lahdessa ja Tampereella.

Verkostoviestintä v. 2022-2023

MAL-verkostossa panostetaan tiedon välittämiseen, viestintään ja visualisointiin. Tiedonvälitys on mahdollisimman avointa. Toiminnasta välitetään tietoa MAL-verkoston Uutiskirjein (v. 2022 5 kappaletta) sekä jäsenistölle suunnatuin sähköpostikirjein ja muulla, yhteistyökumppaneiden kanssa sovittavalla tavalla. Verkoston viestintä painottuu toiminnan kautta viestimiseen jäsenyhteisöille, aktiiviseen sähköiseen viestintään, www.mal-verkosto.fi - sivuston ylläpitoon, sekä muuhun tilannekohtaiseen tiedonvälitykseen. Verkostolla on käytössään oma Twitter ja LinkedIn osoite sekä kuva- ja julkaisupankkipalvelu. Verkostossa on otettu käyttöön myös Asiantuntija-Blogi (4 Blogia).

Elinvoimaiset kaupunkiseudut teemaverkoston tueksi on laadittu vuonna 2021 ja verkoston ohjausryhmän joulukuun 2021 kokouksessa hyväksytty **Viestintäsuunnitelma vuosille 2022-2023**.

Hankeutisia julkaistaan myös yhteistyökumppaneiden omilla sivuilla, esim. Kuntaliiton (KAUPSU-hanke) ja SYKE tai kilpailutettujen konsulttien omassa tiedonvälityksessä. Tutkimushankkeiden osalta on käytössä ko tutkimusrahoitukseen liittyvä tiedonvälitys ja julkaisutapa, mm VNK:n *Tieto käyttöön* - sivusto.

Ohjausryhmän kokousaineistot löytyvät liitteineen kunkin vuoden kokoussivulta. Työpajoista ja seminaareista toimitetaan työpajamuistiinpanot tai -muistiot sekä alustukset osallistujille. Yhä enenevässä määrin tilaisuudet (vähintään seminaarit) myös tallennetaan ja ko tallenne toimitetaan avoimesti saataville. Seminaarikatsaukset ja työryhmämuistiot ja muu oheismateriaali sijoitetaan nettisivuille. Koordinaatio julkaisee ja osallistuu soveltuviin määrin myös muilla julkaisualustoilla esitettävään tiedonvälitykseen.

Strategiakehikon hankkeet (pl teemaverkosto)

Toiminta jakaantuu vuonna 2023 kolmeen kehittämiskokonaisuuteen:

Verkoston perustoiminta: ympäristöhallinnon ja liikennehallinnon yhteistyöhankkeet, kaupunkiseutujen ja Kuntaliiton aloitteet sekä mahdolliset yhteiskehittämishankkeet tutkimuslaitosten ja muiden kumppaneiden kanssa. Osion rahoitus koostuu jäsenmaksuista, valtionavustuksista ja tutkimushankerahoituksesta.

Elinvoimaiset kaupunkiseudut teemaverkoston hankekokonaisuus (Hankkeet I-IV, lueteltu edellä) Vuorovaikutusosion toteutus Aalto-konsortion hankkeessa, jossa tutkitaan kaupungistumista ja kehitetään työkaluja yhdyskuntasuunnitteluun ja MALPE-kokonaisuuden integrointiin (tammikuu - elokuu 2019). Osion rahoitus koostuu TEM:n ja valtioneuvoston AKKE rahoituksesta, yhteistyöorganisaatioiden omarahoituksesta (Kuntaliitto, jäsenseudut, Tay ja SYKE).

MAL-verkoston **strategisten painotusten ja yhteistyösopimuksen päivittämisestä ja jakosopimuksen valmistelusta**. Vuoden loppuun mennessä tulee olla laadittuna seuraavien vuosien strategiset suuntaviivat, periaatteet toimintamuodoista ja ohjausryhmätyöskentelystä. Tuotoksena on jäsenyhteisön toiveisiin ja tarpeisiin perustuva tarkempi toimintasuunnitelma sekä aie- tai yhteistyösopimus jäsenyhteisöjen kesken.

Verkoston teemat vuonna 2023:

- Asemanseutujen ja kestävien liikennemuotojen solmupisteiden kehitystyön edistäminen toimijoiden yhteistyönä,
- Asumisen monimuotoistumisen ja kestävyden edistäminen urbaanissa ympäristössä
- Kestävän liikkumisen ja liikennejärjestelmäsuunnittelun yhteistyön edistäminen valtion ja seutujen kesken
- Alue- ja yhdyskuntarakenteen suunnittelumenetelmien kehittäminen ja osallistavien välineiden kehittäminen ja laajentaminen sektoreilta toiselle.

Läpäisevinä teemoina ovat seudullisuus, kestävyys ja vähähiilisyys, luontoympäristön huomioiminen ja kansainvälinen oppiva yhteistyö.

Ympäristöministeriön hankerahoituksella toteuttava hanke v. 2023

MAL-verkoston vuoden 2022 rahoituksella oli *Kaupunkiseutusunnittelun uudet mallit, KAUPSU-hanke*. Työ toteutettiin yhdessä Kuntaliiton sekä 9 jäsenseudun kanssa. KAUPSU hanke liittyy myös Elinvoimaiset kaupunkiseudut Teemaverkoston Hankkeeseen nro IV: Kaupunkiseutujen elinvoiman kehittäminen. Vuorovaikutusosion toteuttajana oli vuorovaikutuskonsultti, Ramboll Finland Oy.

Vuoden 2023 hanke-ehdotukset liitteessä nro 2.

- A) Asuinympäristö-hanke
- B) KAUPSUSUMP yhteishankkeena (sama kuin yllä)

Toteutus ja arvo: Hankkeen/hankkeiden toteutusaika on vuosi 2023. Hankkeen hankinta-arvo 29 500 euroa.

Traficommin hankerahoituksella toteuttava hanke v. 2023

MAL-verkoston vuoden 2021 hanke Traficommin hankerahoituksella oli Seutu-SUMP hanke. Vuoden 2022 hankkeena toteutettiin Kilometrit Katuverkolla, *Katuverkon suoritelaskennan kehittäminen, yhtenäistäminen ja ohjeistaminen* hanke. Vuoden 2023 hanke-ehdotukset liitteessä nro 2.

- C) KAUPSUSUMP yhteishankkeena
- D) Pyöräilypotentiaalın kartoittaminen

Toteutus ja arvo: Hankkeen/hankkeiden toteutusaika on vuosi 2023. Hankkeen hankinta-arvo 20 000 euroa.

ALUEIDEN VÄLISET VERKOSTOT: ELINVOIMAISET KAUPUNKISEUDUT

MAL-VERKOSTON KAUPUNKISEUDUILLE ELINVOIMAA- TEEMAVERKOSTO

MAL-verkoston Elinvoimaiset kaupunkiseudut -teemaverkosto toteutetaan yhteishankkeena Tampereen yliopiston ja Suomen ympäristökeskus SYKEN kanssa. Lisäksi Kuntaliitto osallistuu KAUPSU hankkeen toteutukseen. Yhteissopimus laadittiin toukokuussa 2022. Valtioneuvosto on myöntänyt MAL-verkostolle 550 000 euroa valtionavustusta, minkä lisäksi teemaverkoston 20% omarahoitusosuus nostaa kokonaisuuden rahoitusraamiksi 687.500 euroa vuosille 2021-2023.

Teemoina ovat Asemanseutujen kehittäminen elinkeinoyhteistyössä, asumisen ennakointi ja monipaikkaistuminen, ennakoiva elinkeinoyhteistyö yhdyskuntarakenteen suunnittelussa sekä kaupunkiseutusunnittelun uudet mallit (Kaupsu).

Hanke I - Asemanseutujen kehittäminen elinkeinoyhteistyössä

Osahanke 1 - Asemanseutujen tietotuotanto, asemanseutukortit ja seudullinen profilointi

Kevään työpajasarja solmupisteiden palvelutasosta ja asemanseututyön haasteista aikataulutettu ja ohjelmoitu. Ensimmäisessä webinaarissa (12.1.2023 klo 9–12.00) esitellään LVM:n toimesta solmupisteiden palvelutasotyön tavoitteita ja toimenpiteitä, sekä keskitytään erityisesti saavutettavuuden palvelutasotavoitteiden edistämisen hyviin käytäntöihin Helsingin seudulla ja Riihimäellä. Asemanseutujen matkustajainformaatiota käsitellään toisessa webinaarissa 1.2.2023. Kolmannessa webinaarissa (31.3.2023) teemana uusien asema-alueiden kehittämisperiaatteet.

Hankkeessa Kestävän asemayhteistyön toimintamallihankkeen työtä, jossa luotiin perusta asemanseutukorteille sekä laajentaa yhteistyöverkostoa HSY:n SMART MR hankkeen sovelluksille ja oivalluksille

Osahanke 2 - Raiteet kaupunkiseudun kehittäminen suuntaviivoina

Viimeisenä työvaiheena raiteet-työpaketissa on luvassa kyselykierrosten tuloksia refleктоiva työpaja maankäytön, liikkumisen ja elinkeinokehittämisen asiantuntijoille. Työpaja toteutetaan vuoden 2023 alkupuolella.

Hanke II - Kestävän yhdyskuntarakenteen suunnittelu ennakoivana elinvoimatyönä

Työpaketti 1: Kestävän kehityksen seudullinen elinkeinopolitiikka ja yhdyskuntasuunnittelun tietopohjan vahvistaminen

Kevään aikana toteutetaan kartoitus onnistuneesta elinkeinon sijoittumistapauksesta teemassa Kokemäenjokilaakson seudulla ja tyypitellään sijoittumismahdollisuuksia eri elinkeinokategorioissa. Tuotetaan yhteenvetoraportti ja suositukset kestävän seudullisen elinkeinopolitiikan kehittämistarpeista keskisuurilla kaupunkiseuduilla.

Työpaketti 2: Työpaikka-alueiden muutokset, toimialakehitys ja kestävä liikkuminen yhdyskuntarakenteessa

Tulevina kuukausina hankkeessa järjestetään työpaikka-alueiden haasteisiin laajemmin pureutuva tilaisuus, jossa keskustelua herätetään eri kokoisten seutujen näkökulmasta. Pohjatietona käytetään jokaiselle MAL-seudulle tuotettua tietopakettia. Työpaikka-alueiden kehittämismahdollisuuksia analysoidaan työvoiman liikkuvuutta ja osaamis pohjaa kuvaavien aineistojen perusteella. Lähtötietoina käytetään henkilötason FOLK-pitkittäisaineistoa, jonka avulla syvennetään ymmärrystä eri toimialojen kehityksestä ja sen alueellisista vaikutuksista.

Työpaketti 3: Elinkeinoalueiden kehittäminen

Ekosysteemityön Tampere-prosessin tulokset paketoitaan loppuvuoden 2022 aikana ja tutkijat valmistelevat osin vastaavanlaisen prosessin käynnistämistä Turun seudulla kevään 2023 aikana.

Hanke III – Asumisen ennakointi ja monipaikkaistuminen

Lähikuukausina työpaketissa jatketaan trendiskenaarioiden ja vaihtoehtoisten skenaarioiden työstämistä yhdessä seutujen kanssa. Lisäksi analysoidaan tarkemmin omakotitalojen sekä kerros- ja rivitaloasuntojen tyhjilleen jäämistä, tyhjenemiseen johtavia tekijöitä sekä sijaintia yhdyskuntarakenteessa.

Monipaikkaisuuden tunnistaminen, ennakointi ja vaikutukset asuntokantaan -osuudessa on aloitettu määrittelemällä mobiilidatapoiminta yhdessä Telian kanssa. Vuotta 2022 kuvaava mobiilidatapoiminta saadaan hankkeen käyttöön tammikuun lopussa 2023. Helmikuussa aloitetaan mobiilidata-analyytit päivä- ja yöväestön määrästä sekä väestön liikkumisesta alueiden välillä. Lisäksi on aloitettu seutujen monipaikkaisuuden eri muotoja kuvaavien indikaattoreiden kokoaminen olemassa olevista aineistoista. Ensimmäisessä työpaketissa tehtävä asuntojen tyhjenemiskehityksen analysointi palvelee myös selvitystä asuntojen ja asuinrakennusten kakkosasunto- ja kausikäytöstä.

Hanke IV - Kaupunkiseutusunnittelun edellytysten kehittäminen elinvoiman ja kilpailukyvyn vahvistamiseksi

Hanke päättyy tammikuussa 2023, loppuseminaari järjestetään 15.2.2023 YM:n Pankkialissa ja verkossa. Hankkeen tuotoksena on web-julkaistavat nykytilaraportti, seutusunnittelijan käsikirja sekä konsultin yhteenveto vuorovaikutusosuudesta.

Taloussuunnitelma vuodelle 2023

Koordinaatiotoiminnan tulot vuodelle 2023

MAL-verkoston perustoimintaa rahoittavat Väylä, Traficom, YM, ARA, Suomen Kuntaliitto ja seutujäsenet. Osuudet ovat edeltävien vuosien tasolla.

TAULUKKO. VERKOSTON PERUSTOIMINNAN VUODEN 2021 TULOT (€):

Väylä	20 000
Traficom, hankerahoitus	20 000
YM, hankerahoitus	29 500
ARA	10 000
Kuntaliitto	6 000
HSL ja HSY yhteensä	9 000
Muut kunnat 17 * 6.000	102 000
Yhteensä	196 500

Elinvoimaiset kaupunkiseudut teemaverkoston rahoituksen vaikutus MAL-verkoston rahoitukseen

Kuntayhtymän (MAL-verkoston) osuus kokonaisuudesta on budjetin mukaiset 169 543 euroa. Kaupunkiseutujäsenten osuudesta siirretään *Elinvoimaiset kaupunkiseudut* teemaverkoston omarahoitusosuudeksi 60 538 euroa vuonna 2023. Teemaverkostolle osoitetun AKKE-rahoituksen osuus vuonna 2023 on 109 005 euroa. Omarahoitusosuuden siirtoperiaate verkoston perusvoimavaroista on hyväksytty hakuvaiheessa, ohjausryhmän kokouksessa toukokuussa 2021 sekä uudelleen vuoden 2022 TTS:n käsittelyssä helmikuussa 2022. *Elinvoimaiset kaupunkiseudut* teemaverkoston kustannus- ja rahoituslaskelma on esitetty liitteessä 2.

MAL-verkoston henkilöstömenot muodostuvat koordinaatiohenkilöstön palkka- ja henkilösivukuluista (vuonna 2023 kaksi henkilöä). Siihen ei sisälly kuntayhtymän vakituisen henkilöstön palkkamenoja.

Lisäksi harkitaan korkeakouluharjoittelijan palkkaamista kesäkaudelle 2023. Toimitilavuokra on budjetoitu työpisteiden lukumäärän mukaan eli kuntayhtymän toimistossa käytettyjen neliöiden mukaisessa suhteessa (esim. v. 2022 kaksi työpistettä).

Koordinaatiotoiminnan menot vuodelle 2023 (perusvoimavarat)

Perusrahoituksen tulot yht.	196 500
Palkat ja sivukulut	113 500
Palvelujen ostot	74 500
*YM & Traficom hankerahoitus	49 500
*Strategiatyö	10 000
*Tapahtumat & viestintä	10 000
*Matkakulut & hlöstökoulutus	5 000
Vuokrat (kulut työtuntien mukaan)	6 000
Tarv., yms.	2 500
<u>Menot yht.</u>	<u>196 500</u>

Palvelujen ostot muodostuvat mm. atk-palveluista, posti- ja telepalveluista, kirjanpidon, maksuliikenteen ja palkanlaskennan palveluista, sekä viestintään liittyvistä palveluista. Viime mainitut palvelut on tilattu kuntayhtymän puitesopimuksen perusteella Markkinointi- ja viestintätoimisto Jengalta (kotipaikka Tampere). Palvelujen ostoissa ovat mukana myös MAL-verkoston henkilöstön matkustukseen liittyvät kulut sekä erilaisten tapahtumien järjestämiseen liittyvät kulut, tilavuokrat ja striimaus tai videointipalvelut. Tilaisuuksista pyydetään aina erikseen tarjous.

Ostopalvelut kohdentuvat hankkeiden rahoittamiseen, MAL-verkoston tapahtumien järjestämiseen, viestintään ja mahdollisiin matkakuluihin. Näissä MAL -verkosto on voinut sopia tarkemmin rahoituksen kohdentumisesta yksittäisten toimijoiden kanssa. Seuduille verkoston kustannuksella tarjottavan sparraavan konsultointityöpäivän hinta on noin 2 500 €. Yhteistwebinaarien ja seminaarien keskimääräinen yksikkökustannus MAL-verkostolle on n. 4 000 €, yhteisten työpajojen n. 2 500-3 500 €, yksinään järjestettäville 6 000 € (palkattu fasilitoija tai juontaja).

Yleisenä huomiona tilaisuuksiin todettakoon, että pandemia-ajan etätyöt ja tilaisuuksien järjestäminen hybridinä on lisännyt tilaisuuksien järjestämisen kuluja verkostobudjetista noin 1000-2500 eurolla/ tilaisuus, ei laskenut kuluja. Lisäys johtuu tallentamisesta ja striimipalvelujen sekä konsulttitoimijoiden käytöstä fasilitointiin ja juontoon.

LIITE 2. Elinvoimaiset kaupunkiseudut teemaverkoston kokonaisbudjetti v. 2021-2023

Kokonaisbudjetti

	2021	2022	2023	Yhteensä	
Palkkakustannukset	14129	161 829	211 048		387006
Ostopalvelut	2900	85500	52500		140900
Vuokrakustannukset					28000
Muut	1294	17058	20360		38712
Välilliset kustannukset	3391	38839	50652		92881
Yhteensä	24714	315 726	347060		687500
Nettokustannukset					0
Haettava AKKE-rahoitus	19771	252581	277648		550000
omarahoitus	4943	63145	69412		137500
Kokonaisrahoitus	24714	315726	347060		687500

SYKE

	2021	2022	2023	Yhteensä		
Palkkakustannukset		53359	74625	0	0	127984
Ostopalvelut		12000	0	0	0	12000
Vuokrakustannukset						
Muut		1000	2000	0	0	3000
Välilliset kustannukset		12806	17910	0	0	30719
Yhteensä		79165	94535	0	0	173700
Nettokustannukset		79165	94535	0	0	173700
Haettava AKKE-rahoitus		75190	89810	0	0	165000
omarahoitus		3975	4725	0	0	8700
Kokonaisrahoitus		79165	94535	0	0	173700

Tampereen yliopisto

	2021	2022	2023	Yhteensä		
Palkkakustannukset		22758	50711			73469
Ostopalvelut		3500	7500			11000
Vuokrakustannukset						
Muut		10298	12600			22898
Välilliset kustannukset		5462	12171			17633
Yhteensä		42018	82982			125000
Nettokustannukset		42018	82982			125000
Haettava AKKE-rahoitus		39918	78833	0	0	118751
omarahoitus		2100	4149	0	0	6249
Kokonaisrahoitus		42018	82982	0	0	125000

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä ja MAL-verkosto

	2021	2022	2023	Yhteensä		
Palkkakustannukset	14129	85712	85712		185553	
Ostopalvelut	2900	70000	45000		117900	
Vuokrakustannukset	3000	12500	12500		28000	
Muut	1294	5760	5760		12814	
Välilliset kustannukset	3391	20571	20571		44533	
Yhteensä	24714	194543	169543		388800	
Nettokustannukset						
Haettava AKKE-rahoitus	19771	137473	109005	0	0	266249
omarahoitus (josta TKS max. 6000 € / vuosi)	4943	57070	60538	0	0	122551
Kokonaisrahoitus	24714	194543	169543	0	0	388800

LIITE 2. Hanke-ehdotukset

Monimuotoistuva ja laadukas asuinympäristö - asumistarpeiden ja arjen hyvinvoinnin huomioiminen kaupunkiseutusuunnittelussa

Hankkeen tausta ja tarve

Kaupunkiseutusuunnittelu kytkeytyy maankäytön, asumisen ja liikenteen kysymysten ratkaisemiseen ja strategiseen suunnitteluun seutasolla, ylikunnallisena ja seutu-valtio-suhteen välisenä yhteistyönä. Kaupunkiseututasoinen suunnittelu pohjautuu seutujen kuntien yhteiseen tahtotilaan ja työnjakoon sekä valtakunnallisesti valtion linjaamiin tavoitteisiin kuten valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä asunto- ja ilmastopoliittiset ja valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman (Liikenne12) linjauksiin. Maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden lisäksi asunto- ja ilmastopoliittiset linjaukset (Valtioneuvoston selonteko: Asuntopoliittinen kehittämisohjelma vuosiksi 2021–2028) sekä Liikenne12 (valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma) investointiohjelmineen antavat lähtökohtia, kehyksen kaupunkiseutujen suunnittelulle.

Pääosa hyvinvointiin ja arjen sujuvuuteen liittyvistä teemoista ratkaistaan kunnissa. Kaupungit ja kunnat pyrkivät tarjoamaan asukkailleen laadukasta asumista ja hyviä elinympäristöjä. Hyvä kaupunki- ja yhdyskuntasuunnittelu yhdistää asumisen, arjen palvelut, viihtyisän ympäristön ja työpaikat toiminnallisesti monipuoliseksi ja kestävästi saavutettavaksi kokonaisuudeksi. Tämä toiminnallinen kokonaisuus ei seuraa kuntarajoja, vaan levittäytyy toiminnalliseksi kaupunkiseuduksi.

Seudullisella tasolla voidaan luoda strategisia suosituksia ja linjauksia. Yhteisesti voidaan määritellä esimerkiksi *laadukkaan ja monipuolisen asuntotuotannon* kriteerit, palveluverkon saavutettavuuden periaatteet ja vapaa-ajan ympäristön laatu. Hyvinvointiin ja arjen sujuvuuteen liittyvistä teemoista seudullisella tasolla voidaan vaikuttaa mm. asumiseen, ympäristön laatuun, kestävään liikkumiseen, palveluverkkoon ja viherympäristöön ja sen verkostoihin. Asumisen osalta kaupunkiseutusuunnittelussa on mahdollista huomioida asuinalueiden monipuolisuus ja laatu sekä erilaisten palveluiden saavutettavuus. Asumisen ja työpaikkojen ohella myös esimerkiksi harrastuspaikkojen sijoittuminen vaikuttaa liikkumismääriin ja arkeen, millä voi olla seudullisia vaikutuksia. Huomioitava on myös, että muita seudullisia tavoitteita edistävillä toimenpiteillä voi olla ristiriitaisia vaikutuksia hyvinvointiin liittyvien tavoitteiden toteutumisen kanssa. Esimerkkejä:

- Väestönkasvu luo haasteita palveluverkon riittävyydelle ja kustannuskehitykselle
- Maankäytön tiivistäminen vähentää lähiluontoa
- Infrarakentaminen aiheuttaa helposti melua, pölyä ja estevaikutuksia sekä katkoo kestävien liikkumistapojen yhteyksiä.

Monimuotoistuvan asumisen ja asuinympäristön laadun vahvistaminen kaupunkiseutusuunnittelussa

Asumisympäristön laatu ja viihtyisyys sekä elämäntilanteiden mukaan muuttuvat asumispreferenssit ovat seudullinen ilmiö, jota tulisi tarkastella vahvemmin kaupunkiseutujen kehitystä ohjaavana tekijänä. Muuttuvassa toimintaympäristössä asuntopoliittista asiantuntijuutta on vahvistettava seudullisessa MAL-suunnittelussa. Resursseja on suunnattava erityisesti haitallisen segregaatian ehkäisyyn,

maahanmuuttajien asumistarpeisiin, monipaikkaistuvaan asumiseen, seudun asuntopoliitiikan yhteisvastuullisuuteen ja kestävyteen ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen sekä luontokatoon. MAL-sopimusten toimenpiteillä ohjataan asumisen sijoittumista, asuntotuotannon määrää sekä kohtuuhintaisen asumisen osuutta.

Kokonaisuudessaan suunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa tulisi ottaa nykyistä paremmin huomioon eri ikäisten asukkaiden ja eri väestöryhmien tarpeet sekä [erilaisten kaupunkiseutujen ja kuntien sisäiset erilaiset tarpeet ja näkökulmat](#). Kysymys on malpe-kokonaisuuden kestävästä integraatiosta ja laadukkaasta, monipuolisesti eri viiteryhmiä palvelevan asuin ja elinympäristön aikaansaamisesta. Eri kokoisten, hyvinvoivien ja kestävien kaupunkiseutujen parantamiseksi on tarpeen pohtia ja pilotoida malleja, miten asumisvisiota, yhteisvastuullista asuntopoliitikkaa ja kaupunkiympäristön laadun suhteen kunnianhimoista kaupunkiseutusunnittelua voidaan edistää eri kokoisilla seuduilla sekä tuoda siihen kestävä, hyvinvointia edistävän kaupunkiympäristön suunnittelun elementtejä.

Hankkeen toteutus

- *Kartoitetaan* kohdeseutujen asuntopoliittiset käytännöt ja asumisen julkilausutut tavoitteet, yhteinen resursointi sekä seudullisen seurannan mallit,
- *Kootaan* arjen hyvinvointiin ja asuinympäristön laatuun seudullisessa mal-työssä liittyvät hyvät käytännöt ja prosessiesimerkit (mm kaupunkiseutusunnitelmissa)
- *Kootaan* yhteen asuntotavoitteiden ja asumispreferenssien tarkastelun uudet menetelmät ja hyvät käytännöt (digitaalisuus/ paikkatieto, asumispreferenssien tarkastelu)
- *Laaditaan malli ja suosituskehikko* (matriisi, StrateGIS tmv suunnittelupolun kuvaus) arjen asumisympäristön laadun ylläpitämiseksi ja hyödyntämiseksi seudullisessa suunnittelussa,
- *Testataan mallin soveltuvuutta* pilottityöpajassa/pajoissa.

Hankkeen yhteistyökumppanit

- MAL-verkoston koordinaatio, YM, ARA, Kuntaliitto
- MAL-verkoston kaupunkiseudut.
-

Hankkeen kesto ja kustannus

- 10 kk, vuosi 2023. Kustannus rahana 29 500 euroa. Tämän lisäksi osallistujatahot lisäävät hankebudjettiin omaa työtä (MAL-verkosto, seudut).
- Hankkeen aloitus tavoitteen mukaan helmi-maalis 2023, päätös joulukuussa 2023.

MAL-verkosto toteutti vuonna 2022 yhdessä ympäristöministeriön, Kuntaliiton ja 9 MAL-verkoston jäsenseudun kanssa Kaupunkiseutusunnittelun uudet mallit, hyvät käytännöt ja vertaisoppiminen eli KAUPSU -hankkeen. Tampereen kaupunkiseutu toteutti STM:n määrärahalla HYMY hankkeen vuosina 2019-2021. Hankekumppanit saatiin MAL-verkostosta. HYMY hankkeessa arvioitiin kaupunkiympäristön laatua ja tuotiin laadun mittaamiseen uusia paikkatieto- ja tiedolla johtamisen menetelmiä, mm Syken kehittämän StrateGIS-menetelmän.

Kaupunkiseutusuunnittelun ja liikennejärjestelmäsuunnittelun yhteen nivominen kestävän kaupunkiliikkumisen edistämiseksi - KaupSuSump/ yhteishanke

Hankkeen tausta ja tarve

Kaupunkiseutusuunnittelu kytkeytyy maankäytön, asumisen ja liikenteen kysymysten ratkaisemiseen ja strategiseen suunnitteluun seututasolla, ylikunnallisena ja seutu-valtio-suhteen välisenä yhteistyönä. MAL-verkosto toteutti vuonna 2022 yhdessä ympäristöministeriön, Kuntaliiton ja 8 MAL-verkoston jäsenseudun kanssa *Kaupunkiseutusuunnittelun uudet mallit, hyvät käytännöt ja vertaisoppiminen eli KAUPSU*- hankkeen. Tämä hanke-ehdotus nojaa KAUPSU hankkeen aikana nousseeseen tarkennustarpeeseen seudullisessa suunnittelussa.

MAL-verkoston jäsenseuduilla on noussut esiin kaupunkiseutusuunnittelun vahvistamisen tarve uusien yhteiskunnallisten haasteiden kuten ilmastonmuutokseen, ikääntyvän väestön aiheuttamaan väestösuhteen muutoksiin sekä mm. monipaikkaisuuteen vastaamisen vuoksi. Seudullisen suunnittelun vahvistaminen on erityisen tärkeää suurimmilla kaupunkiseuduilla, missä käytössä olevan maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamisen kysymyksiin keskittyvän MAL-sopimusmenettelyn lähtökohtana on seudun kuntien yhteinen tahtotila. Myös pienemmillä kaupunkiseuduilla on yhdyskuntarakenteen, vihreän siirtymän ja asukkaiden hyvinvointiin liittyviä haasteita sekä toisaalta resilienssiä ja oivallisia menettelytapoja, joita kannattaa tarkastella yhteistyössä seudun omien asukkaiden ja sidosryhmien sekä toisten vastaavien seutujen ja valtakunnan toimijoiden kanssa.

Toimiva kaupunkiseutusuunnittelu vaikuttaa suomalaisten suurten ja keskisuurten yhdyskuntien toimivuuteen ja arjen hyvinvoinnin edellytyksiin kestävällä tavalla. Kaikilla kaupunkiseuduilla sovitetaan yhteen nykyisin maankäytön ja liikenteen suunnittelua, mutta yhteensovittamisen tavat vaihtelevat. Tärkeää on kiinnittää liikennejärjestelmäsuunnittelun asiat johonkin maankäytön suunnitelmaan. Keskeistä on palveluverkon suunnittelun ja liikennejärjestelmän yhteen kytkeminen. Kaupunkiseutu- ja liikennejärjestelmäsuunnittelun organisoitumisen malli ja kahden suunnitelman **yhteensovittamisen tapa vaihtelee seuduittain**. Näiden kahden seudullisen suunnitelman tavoitteet, tarkastelutaso ja aikajänne eriyvät usein toisistaan, joten yhdistäminen yhdeksi suunnitelmaksi on useilla seuduilla vasta koeponnistusvaiheessa.

Eurooppalainen suunnittelutapa **SUMP** (Sustainable Urban Mobility Plan, Kestävän kaupunkiliikkumisen suunnitelma) on rantautunut viime vuosina Suomeen. SUMP-toimintamalli on kokonaisvaltaisen kaupunkiliikenteen suunnittelutyökalu, jonka tavoitteena on lisätä kestävien liikennemuotojen käyttöä. Toimintamalli pyrkii edistämään aktiivista vuorovaikutusta eri organisaatioiden välillä osana liikennesuunnittelua. Keskeistä SUMP-toimintamallissa on juuri koko toiminnallisen kaupunkiseudun tarkastelu. Uuden TEN-T-asetuksen myötä SUMP-suunnitelman laadinta saattaa tulla EU:n suunnasta pakolliseksi niin sanotuissa kaupunkisolmukohdissa eli Suomessa lähinnä MAL-sopimusseuduilla. SUMP-toimintamalli on usein tarkoituksenmukaisinta **yhdistää olemassa olevaan suunnittelujärjestelmään**, esimerkiksi seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmaan.

Hyvinvoivien ja kestävien kaupunkiseutujen parantamiseksi on tarpeen pohtia ja pilotoida malleja, miten kaupunkiseutusuunnittelua ja alueellisesta ja paikallista liikennejärjestelmäsuunnittelua voidaan synkronoida sekä tuoda siihen kestävän, hyvinvointia edistävän kaupunkiliikkumisen suunnittelun elementtejä. Riippumatta siitä, laaditaanko suunnitelmat eri aikaan, limittyen, rinnakkain tai jopa yhtenä suunnitelmana, kummastakin suunnitteluprosessista on hyvä hahmottaa niiden yhtymäkohdat, yhteiset

sidosryhmät ja suunnitelman laatijoiden roolitukset. Tärkeitä ovat suunnitteluprosessien yhteiset tilaisuudet ja työpajat eri vaiheissa.

Hankkeen osiot:

*OSA1 Tunnistetaan liikenteen ja maankäytön yhteiset haasteet ilmiöihin perustuvien suunnittelukysymysten ratkomiseksi. Haarukoidaan yhteisesti tavoitellut vaikutukset, joita eri sektorit toteuttavat omissa suunnitelmissa ja toimenpideohjelmissa (LJS, KSS:t, Hyvinvointikertomukset, Hiilineutraalius-ohjelmat, ym.). Löydetään yhteiset seurannan mittarit, jotta vaikutusten arviointi on yhteneväistä.

*OSA2 Tunnistetaan SUMP-prosessin mukaiset muutostarpeet alueelliseen tai seudulliseen LJS-prosessiin, jotta siitä saadaan rullaava ja mahdollistetaan osallisuus ja seurattavuus sekä palaute. Arvioidaan, miten tämä osa LJ työtä parhaiten yhdistyy seudun maankäytön suunnitteluun.

OSA 1

*Tehtävä: kartoitetaan, miten KSS:sta ja LJS:ta saadaan päivitettyä yhteneväinen tai yhteensovitettavissa oleva suunnitelma maankäytön suunnittelun (ja mahdollisten muiden sektoreiden) kanssa siten, että keskiössä ovat asukkaiden ja elinkeinoelämän tarpeet sekä kestävä toiminnallisuus.

A. Seudullinen visio ja kehittämistavoitteet

Käydään monialainen keskustelu, jossa luodaan yhteistä näkymistä seudullisen kehityksen tukemiseksi. Kartoitetaan millaisia ilmiöitä ja peruslähtökohtia seudun kehitykseen liittyy. Tunnistetaan alueen yhdyskunta- ja aluerakenteen perusura ja kehittymismahdollisuudet kestävän siirtymän edistämiseksi.

B. Yhdessä tunnistetut tavoitellut vaikutukset ja seurannan mittarit

Tunnistetaan yhteisesti tavoitellut vaikutukset seudun kehittämisessä sekä kehityksen suuntaa indikoivat mittarit. Tehdään näkyväksi yhteistyötarpeet sekä eri sektoreiden toimenpiteiden keskinäiset vaikutussuhteet.

Tunnistetaan, millä strategisen suunnittelun tasolla tavoitteita edistetään, ts. mihin suunnitteluprosessiin tavoitellut vaikutukset kiinnittyvät (KSS:ään, Rakennemalliin, yleiskaavoitukseen, LJS:ään jne.) ja miten nämä suunnitteluprosessit on seutasoll nivoitavissa *ajallisesti ja toiminnallisesti yhteen*.

Tunnistetaan, että LJS:aa ja KSS:aa ohjaavat yhteisesti sovitut tavoitteet ja tavoitellut vaikutukset, joiden toteutumista seurataan yhdessä valituilla mittareilla (jotka ovat osin samoja). Hahmotetaan yhteensovitetulle LJS:ille ja KSS vaikutustenarvioketju.

OSA 2

*Tehtävä: kartoitetaan, miten osana KSS:n ja LJS:n yhteissuunnittelua liikunnan tai liikennejärjestelmäsuunnittelun prosessia tulee päivittää, jotta se omaksuu paremmin SUMP:lle ominaiset elementit, kuten osallisuuden, systemaattisen vaikutusten arvioinnin sekä palautemekanismin kautta itsensä täydentämisen (iteroituminen).

A. Tunnistetaan, miten liikenteen suunnitteluperiaatteita tulee päivittää

SUMP:n monialaisuus tulee saada osaksi suunnitteluperiaatteita, jotta suunnitelmat ja tarkastelut tunnistavat oikeat asiat. Kestävyys pitäisi ottaa lähtökohdaksi, jolloin olisi mahdollista, että toimenpiteiden suunnittelu perustuu oletukseen, että ilmastotavoitteet saavutetaan (liikennemallit, ym.).

B. Tunnistetaan osallistumisen paikat ja tavoitteet suunnittelutasoittain ja kohderyhmittäin

Perinteisesti asukkaita ja yhdyskuntien erilaisia sidosryhmiä on haasteellista osallistaa strategisen tason LJS:ään tai vastaavaan suunnitelmaan. KAUPSU hankkeessa ja edeltävissä tutkimushankkeissa (mm STN BEMINE 2016-2019) on huomattu, että asukkaita ja sidosryhmiä on silti muuta seututason suunnittelua helpompi osallistaa nimenomaan kestävän liikkumisen teemoihin, eri suunnittelutasoilla. Lähestymistapana voisi olla osittaa ja kohdentaa osallistamisprosessit eri jaksoihin:

- Poikkitieteelliset ja ylikunnalliset asiantuntija- ja viranhaltijakeskustelut seudun yhteisten tavoitteiden tunnistamiseksi ja toimenpideohjelmien lähestymistapojen valintojen laatimiseksi. Työssä käytetään hyväksi ilmiöpohjaisen suunnittelun metodeja.
- Alueellisten ja kunnallisten päättäjien osallistaminen tavoitellun kehityksen tunnistamiseen, ja sen kaipaamiin päätöksiin sekä suora yhteys sekä asukkaisiin että suunnittelijoihin.
- Asukkaille ja elinkeinoelämälle konkreettisia valintamahdollisuuksia ja kestävän liikkumisen ideaalien kehystämistä, jotta asukkaat ja elinkeinotoimijat voivat vaikuttaa arjen valintojen kestävyteen, tehokkuuteen ja tulevaisuuteen mm. sijoittumisvalinnoilla.

→**Tuloksena Kaupsusta ja liikennejärjestelmäsuunnittelusta hahmotetaan yhteensovitettu, osallistava, eri sidosryhmien tarpeita huomioiva rullaava strategisen tason suunnitteluprosessi.**

Hankkeen yhteistyökumppanit

- MAL-verkoston koordinaatio, YM, valtion liikennehallinto
- MAL-verkoston keskisuuret ja suuret kaupunkiseudut, joilla on kiinnostusta pilotoida KSS:n ja seudullisen/ alueellisen LJS:n täydentämistä SUMP:n perusominaisuuksilla: rullaavuudella, seurannalla ja korjaavalla palautteella sekä sidosryhmien osallistamisella. Haetaan n. 3-5 pilottiseutua.

Hankkeen kesto ja kustannus

- Noin 8-10 kk hanke - vuosi 2023. Kustannus rahana 30-40 000 euroa. Tämän lisäksi osallistujatahot lisäävät hankebudjettiin omaa työtä n 20% hankkeen arvosta
- Hankkeen aloitus tavoitteen mukaan maaliskuussa 2023, päätös joulukuussa 2023.

Hanke-ehdotus pyöräilypotentiaalin selvittämisestä/ Liikennehallinto

Pyöräilypotentiaalin selvitys case-alueilla

- Tavoitteena tarkastella pyöräliikenteen potentiaalia sekä mahdollisuuksia kestävästi liikennejärjestelmän tehostajana
- Arvioidaan pyöräliikenteen potentiaalia matka-aikapohjaisesti, eli selvitetään kuinka paljon seudulla/kaupungissa tehdään sellaisia henkilöautomatkoja, jotka olisivat pyöräiltävissä keskimääräisen työ-/opiskelu-/asiointimatkaan kuluneen ajan puitteissa (työmatkoilla taisi olla n. 26min/matka)
- Näin arvioidun kokonaispotentiaalin perusteella voisi tehdä erilaisia tavoitteellisia arvioita siitä, että osa tästä potentiaalista saataisiin siirtymään pyöräliikenteeseen ja tämän perusteella saataisiin tuotettua arvioita liikennejärjestelmän toiminnan tehostumisesta (autoliikenteen vähenemän kautta). Tarkastelussa voisi huomioida myös sähköavusteisen pyöräliikenteen vaikutuksen erikseen.
- Toteutus liikennemallitarkasteluna valitulla case-alueella, jossa käytössä **sekä liikennemalli että HLT:n tarkempi otos**. Tarvitaan myös YKR-ruutuaineistojen väestötietoja.
- Edellyttää case-alueelta kattavia tietoaineistoja sekä tietoa työmatkoista, pyöräilyverkosta ja väestöstä. Traficom on selvittämässä alkuvuoteen mennessä tavoitteellista pyöräverkkoa MAL-seuduilla, jota voisi hyödyntää työssä, olemassaolevan pyöräverkon lisäksi.
- Toteutus vaatii vahvaa liikennemalliosaamista, jotta pienehkö summa ei kuluisi mallintamisen harjoitteluun.
- Case-alueista riippuen voisi toteuttaa lisäksi (osin tai kokonaan) seuraavia lisätarkasteluja:
  - Selvitetään pyöräliikenteen potentiaali tehostaa olemassa olevaa joukkoliikennejärjestelmää eli tarkastellaan kuinka paljon **liityntäpyöräily** (tavallisella pyörällä ja sähköavusteisesti) voisi laajentaa joukkoliikenteen vaikutusalueita/potentiaalista käyttäjämäärää
    - Edellyttää tietoa joukkoliikenneverkostosta ja jos mahdollista, myös nykyisistä käyttäjämääristä verkolla
  - Traficomien tilaamassa, valmistumassa olevassa, DI-työssä on selvitetty pyöräilysaavutettavuutta tiettyihin kohteisiin ja näitä aineistoja on olemassa mallinnettuna r5r-ohjelmistolla.
  - Samaa mallinnusta ja fokusointia voitaisiin mahdollisesti hyödyntää, mutta tällöin tekijä löytyy tietystä konsulttiyhtiöstä.

LIITE 3 Ohjausryhmän jäsenet vuonna 2023

Ohjausryhmän puheenjohtaja ja sihteeri

- (pj.) ja (varapj.)
- MAL-verkoston koordinaatio: Kati-Jasmin Kosonen ja Eero Purontaus, sihteeri(t)

Varsinaiset jäsenet

- TEM: Olli Voutilainen, erityisasiantuntija
- YM: Kaisa Mäkelä, ympäristöneuvos
- LVM: Hanna Perälä, liikenneneuvos
- VM: Lotta Mattsson, erityisasiantuntija
- Väylävirasto: Tapio Ojanen, apulaisjohtaja, liikenne ja maankäyttö
- Traficom: Asta Tuominen, verkostojohtaja
- Kuntaliitto: Anne Jarva, maankäyttö ja kaavoitus
- ARA: Jarmo Lindén, johtaja
- ELY: Juhani Hallasmaa, ylitarkastaja (EPO)
- Aalto-yliopisto: Raine Mäntysalo, professori, strateginen kaupunkisuunnittelu
- Helsingin seutu: Riikka Aaltonen, Leena Sirkjärvi (HSL) ja Irma Karjalainen (HSY)
- Joensuun kaupunki: Patrik Hämäläinen, kaavoitusasiantuntija
- Jyväskylän kaupunki: Leena Rossi, kaupunkisuunnittelu- ja maankäyttöjohtaja
- Kuopion kaupunki: strategiajohtaja Sirpa Lätti-Hyvönen
- Lahden kaupunki: kaupunkikehitysjohtaja Olli Alho
- Oulun kaupunki: Paula Paajanen, yleiskaavapäällikkö
- Porin kaupunki: Mikko Nurminen, rakennusvalvontayksikön päällikkö
- Tampereen kaupunkiseutu: Päivi Nurminen, seutujohtaja
- Turun kaupunki: Jyrki Lappi, maankäyttöjohtaja

Varalla

- TEM: Katja Palonen, johtava asiantuntija
- YM: Olli Maijala, neuvotteleva virkamies
- LVM: Maria Torttila
- Väylävirasto: Anna Saarlo, johtaja, liikenne- ja maankäyttö
- Traficom: Suvi Jousmäki, ekosysteemin rakentaja
- Kuntaliitto: Johanna Vilkuna, liikenneasiantuntija
- ARA: Markku Aho, rahoituspäällikkö
- ELY: Risto Rauhala, alueiden käyttö, yksikön päällikkö (VAR)
- Aalto-yliopisto: Hanna Mattila, yliopistonlehtori, strateginen maankäytön suunnittelu
- Helsingin seutu: Sini Puntanen, osaston johtaja (HSL), Sirpa Joukainen (HSY)
- Joensuun kaupunki: Kalle Sivén, kaupungingeodeetti
- Jyväskylän kaupunki: Anna Isopoussu, kaavoitustutkija
- Jyväskylän kaupunki: Mervi Vallinkoski, yleiskaavap.
- Kuopion kaupunki: Tero Piippo, yhteyspäällikkö
- Lahden kaupunki, Petri Honkanen, maankäyttöjohtaja
- Oulun kaupunki: Mika Uolamo, kaavoitusarkkitehti
- Porin kaupunki: Janne Vartia, elinkeinopäällikkö
- Tampereen kaupunkiseutu: Tapani Touru, liikennejärjestelmäpäällikkö, Kaisu Kuusela, seutusuunnittelupäällikkö
- Turun kaupunki: Paula Keskikastari, kaavoituspäällikkö

